

Erik Berg

erik.berg@imr.no

► Status og råd

Bestanden av norsk kysttorsk har avtatt kontinuerlig siden 1994. Gytebestanden i 2007 er beregnet til å være en av de laveste, og kommer sannsynligvis ikke til å øke de nærmeste årene. Til det er dagens fiskedødelighet altfor høy. ICES, Det internasjonale havforskningsrådet, klassifiserer bestanden til å ha redusert reproduksjonsevne, og sier at den ikke blir høstet bærekraftig.

Det er ikke etablert referansepunkter for kysttorsk fordi fangststatistikken er beheftet med usikkerhet. Historiske data for total fangst er vanskelige å beregne, da det er usikkert hvor mye uregistrert

fangst fritids- og turistfiskere har tatt. Bestandsberegningene og dermed forholdet mellom gytebestand og rekruttering, blir følgelig også uriktig. ICES mener likevel at bestandsberegningene gjen-speiler utviklingen i bestanden. Både totalbestanden og gytebestanden er på et historisk lavt nivå (Figur 2.2.1), og gytebestanden er i dag så lav at bestandens reproduksjonsevne er svekket. På grunn av dårlig rekruttering (Figur 2.2.2) er det forventet ytterligere nedgang i bestanden de nærmeste årene. Siden 2004 har ICES anbefalt at det ikke blir fanget kysttorsk, og den anbefalingen gjelder også for 2008 (Tabell 2.2.1).

Fiskeri

Det kommersielle fisket etter norsk kysttorsk foregår for det meste med passive

redskaper som garn, line og juksa, men en del fanges også med snurrevad og trål (Tabell 2.2.2). Det tas sannsynligvis noe kysttorsk av trålere fra andre land, men kvantumet er så lite at det ikke er med i beregningene.

Kysttorsk skilles fra nordøstarktisk torsk ut fra strukturen til vekstsonene på otolitten (øresteinen). Andelen kysttorsk i prøvetakingen brukes til å beregne landet mengde kysttorsk ut fra rapporterte landinger av torsk innenfor 12-milsgrensen. Landingene av norsk kysttorsk har gradvis avtatt fra 1997 (64 000 tonn) og frem til 2006 (26 000 tonn). Tallene for 2007 er ennå ikke beregnet. I tillegg til det rapporterte fisket foregår et betydelig urapportert fritids- og turistfiske på kysttorsk. Grove anslag for 2003 ligger på om lag 10 000

Tabell 2.2.1

Norsk kysttorsk. Anbefalt kvote (ICES), avtalt kvote og fangst i tusen tonn, 1997–2008. Norwegian coastal cod. Recommended TAC (ICES), agreed TAC and actual catches in thousand tonnes, 1997–2008.

År	Råd fra ICES	Anbefalt TAC	Avtalt TAC	Fangst
1997	Ingen råd		40	63
1998	Ingen råd		40	52
1999	Ingen råd		40	41
2000	Ingen råd		40	37
2001	Redusere F betraktelig	22	40	30
2002	Redusere F i samme grad som for nordøstarktisk torsk	11	40	41
2003	F-2003 = 0.1	5	40	35
2004	Ingen fangst	0	40	25
2005	Ingen fangst	0	20	22
2006	Ingen fangst	0	21	26
2007	Ingen fangst	0	21	
2008	Ingen fangst	0	21	

Foto: MAREANO

Kysttorsk

Gadus morhua

Gyte-, oppvekst- og beiteområde:

Fjorder og kystnære områder

Størrelse: 1,3 m og 40 kg

Alder ved kjønnsmodning: 3–6 år. Kan bli 20 år, men sjelden over 15 år

Antall egg: Førstegangsgytere kan gi 400 000 egg, de eldste 15 millioner egg

Føde: Alt fra plankton til fisk

Anbefalt kvote: Ingen fangst

Kvote: 21 000 tonn

Fangst: 26 000 tonn (2006)

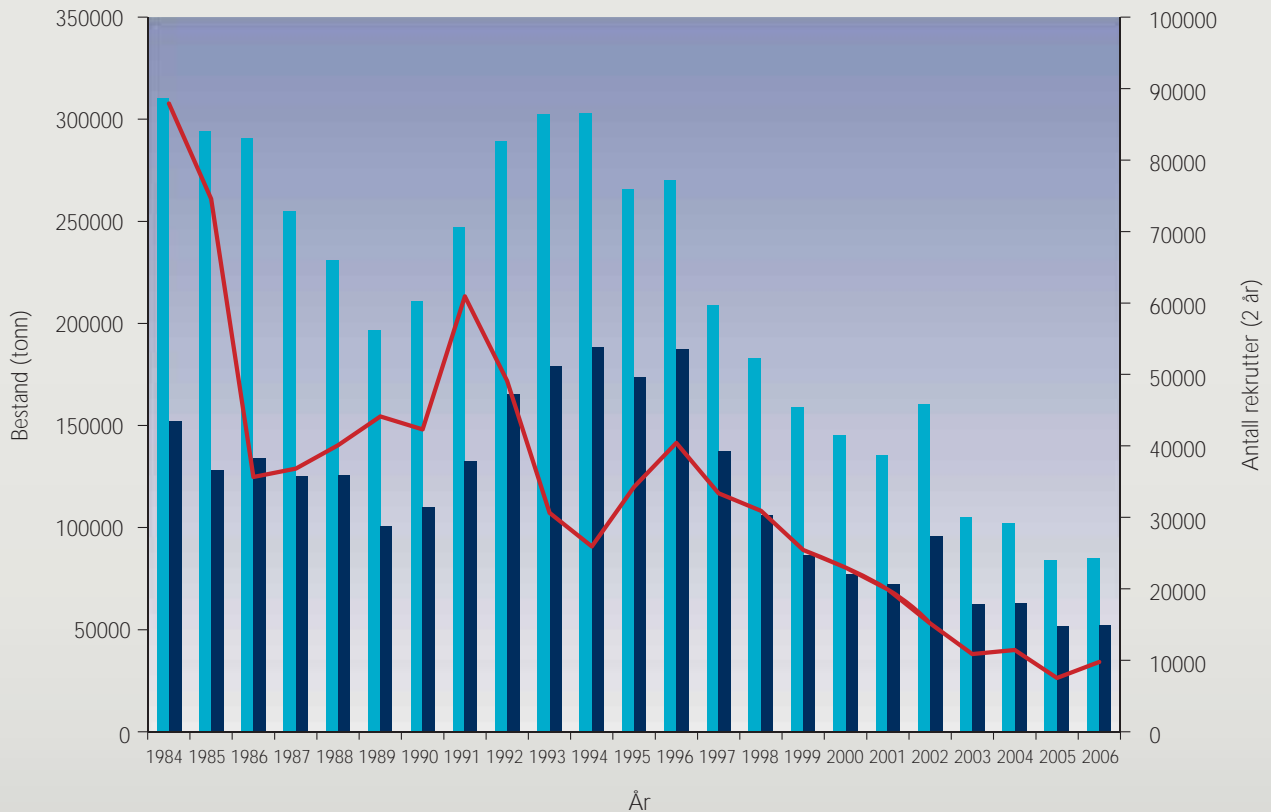
Fakta om bestanden

Det finnes flere bestander av kysttorsk langs kysten fra Stad til russegrensen. Andelen kysttorsk øker fra nord mot sør. Mengden øker derimot fra sør mot nord, og ca. 75 % finnes nord for 67°N. Kysttorsk finnes fra tarebeltet og ned mot 500 meter. Den gyter langt inne i de fleste fjordene eller i sidearmen i større fjordsystemer, men også i samme områder som nordøstarktisk torsk. Kysttorsk bunnskrur på svært grunt vann (0–20 meter) og vandrer sjelden ned på dypere vann før den er 2 år gammel.

Den blir tidligere kjønnsmoden enn nordøstarktisk torsk, vokser hurtigere og vandrer i mindre grad.

Genetiske studier antyder at det finnes flere atskilte kysttorskpopulasjoner med ulik veksthastighet og alder ved kjønnsmodning. Det er derfor ikke helt uproblematisk å betrakte disse populasjonene under ett i bestandsvurderingene. I et føre-var-perspektiv er det likevel bedre å utarbeide prognoser for kysttorsk som helhet i påven-

te av at bestandsstrukturen kan tregges. Kysttorsk er i hovedsak en bunnfisk, men kan også oppholde seg pelagisk i perioder når den beiter og gyter. Utbredelsen er fra innerst i fjorder og ut til eggakanten. Kysttorsk betegnes som en toppredator som beiter på det meste. Merkeforsøk har vist at torsk i fjorder er svært stedbunden og i liten grad foretar store vandring. Det er usikkert om kysttorsk i ytre områder foretar større vandring.

Figur 2.2.1

Bestand (lyseblå søyler), gytebestand (mørkeblå søyler) og rekruttering (linje) av norsk kysttorsk, 1984-2006.

Stock biomass, (light blue columns), spawning stock biomass (dark blue columns) and recruitment (solid line) of Norwegian coastal cod, 1984-2006.

tonn. Det foreligger ingen tidsserie på urapportert fiske, og det er derfor ikke tatt med i bestandsberegningen. Historisk fangst fra 1984 til 2005 er gjengitt i Figur 2.2.3.

Spesielle forhold

Norsk kysttorsk og nordøstarktisk torsk fanges i blanding i de samme fiskerier, og i reguleringene blir kvotene for de to bestandene slått sammen. Det betyr at den fastsatte kvoten for kysttorsk i liten grad er styrende for mengden kysttorsk som fanges. For å begrense fisket av kysttorsk ble det i 2005 innført noen nye reguleringer. Disse er med små justeringer videreført for 2006–2008. Hovedtanken bak de nye reguleringene er å skyve fisket over fra kysttorsk og mot nordøstarktisk torsk, slik at så mye som mulig av den samlede kvoten blir fylt opp av nordøstarktisk torsk. Det er imidlertid lite trolig at disse reguleringene er tilstrekkelige til å stoppe nedgangen i kysttorskbestanden.

Tabell 2.2.2

Landinger (tusen tonn) av norsk kysttorsk fordelt på redskapsgrupper fra 1996–2006. Landings (thousand tonnes) of Norwegian coastal cod by fishing gear from 1996–2006.

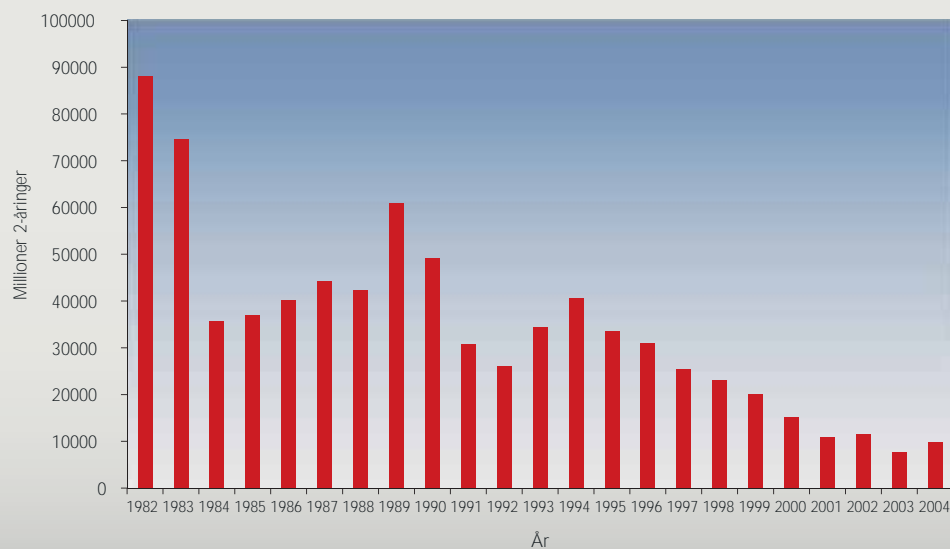
	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Garn	29	32	26	19	19	16	17	18	14	12	14
Line / jukse	15	13	11	10	9	7	15	9	6	4	5
Snurrevad	12	12	9	8	7	6	3	6	4	5	6
Trål	6	7	6	3	2	1	6	2	1	1	1
Totalt	62	64	52	41	37	30	41	35	25	22	26

Norwegian Coastal Cod still in Decline

No precautionary reference points have been established for this stock. The spawning stock is among the lowest observed level. The recruitment has been well below average in the period after 1997, and the stock will continue to decline unless the fishing mortality is substantially reduced. ICES has recommended no fishing since 2004. In former years The Joint Norwegian-Russian Fisheries Commission used to set a quota at 40,000 tonnes. For 2004

this was reduced to 20,000 tonnes. For 2006–2008 it is set at 21,000 tonnes. In the Norwegian regulations this quota is combined with the quota for Northeast Arctic cod. To reduce the catches of coastal cod, some special regulations were introduced in 2005. These will also be in operation in 2006–2008. They aim at reducing the proportion of coastal cod in the combined cod fishery, but may not be sufficient to halt the decline of the stock.

Figur 2.2.2
Norsk kysttorsk.
Årsklassenes styrke som
2-åring, årsklassene
1982–2004.
*Norwegian coastal cod. Year
class strength at age 2, year
classes 1982–2004.*

Figur 2.2.3
Norsk kysttorsk. Fangst i
perioden 1984–2006.
*Norwegian coastal cod. Land-
ings, 1984–2006.*

